

Pierwszy karykaturzysta Kanady

Zachętą dla Kolumbii Brytyjskiej do wstąpienia w szeregi Konfederacji Kanady miała być budowa linii kolejowej Pacific Railway. Przedsięwzięcie, będące imponującym połączeniem ówczesnej technologii z wolą polityczną, zostało zapoczątkowane przez premiera Sir Johna A. Macdonalda (1815– 1891). Miało ono pozwolić na połączenie wszystkich rejonów Kanady.

W 1872 roku Macdonald, ulegając pokusie łapówki, przyznał kontrakt na realizację projektu CPR Company oraz Inter-Ocean Railway Company.

W kwietniu 1873 roku Partia Liberalna oskarżyła premiera o przyjęcie od armatora i finansisty – Hugh Allana, 360 tysięcy dolarów łapówki, z przeznaczeniem na kampanię wyborczą. Na nic zdały się zaprzeczenia premiera, zwłaszcza w obliczu

kompromitującego dokumentu, jakim był telegram Macdonalda adresowany do Allana. Opublikowanie w kanadyjskich gazetach jego treści - „Muszę mieć kolejne 10 tysięcy. To jest moje ostatnie wezwanie. Nie zawieźdź mnie. Odpowiedz dziś” - zmusiło Macdonalda do ustąpienia z urzędu 5 listopada 1873 roku.

Skandal ujawnił, jak głęboko w kanadyjską politykę wniknęły interesy finansistów. Pozwolił także wypłynąć jednemu z największych talentów kanadyjskiej karykatury - Johnowi Wilsonowi Bengoughowi, który, wykorzystując antyrządowy klimat, stworzył tygodnik satyryczny „Grip”, wydawany przez kolejne 20 lat.

Podczas sesji Parlamentu w sierpniu 1873 roku Macdonald podjął próbę opóźnienia śledztwa w sprawie skandalu. Wypowiedziane przez niego wówczas słowa „Dokąd płyniemy?” (ang. *Whither Are We Driftinh?*) zostały wkomponowane przez Bengougha w satyryczny

rysunek opublikowany po raz pierwszy 16 sierpnia 1873 roku w tygodniku „Grip”. Wyrażenie „Dokąd płyniemy” stało się od tego czasu na salonach bardzo popularną frazą odnoszącą się do rozwoju wypadków w sprawie skandalu.

Rysunek Bengougha przedstawia premiera miażdżącego nogą uosobienie Kanady, trzymającego w prawej dłoni kartkę z hasłem: „Odroczenie i Zdławienie Śledztwa”. Na lewej widnieje fragment telegramu „Wyślij mi kolejne 10 tysięcy”; Macdonald wypowiada przy tym słowa „Moje ręce są czyste”.

The Canadian Encyclopedia podaje, iż polityczne problemy Macdonalda, który do końca utrzymywał, że jest niewinny – ponieważ pieniądze nie trafiły bezpośrednio do niego, a na cel kampanii – wynikały bardziej z faktu, że premier, podobnie jak wielu mu współczesnych, był nałogowym alkoholikiem i słabo pamiętał negocjacje z Allanem.

Nawiązując do skłonności premiera, karykaturzysta dorysował więc wystającą z jego kieszeni butelczynę z karteczką „Taktyka”.

John Wilson Bengough wydał pierwszy numer „Gripa” w maju 1873 roku. Używając satyry komentował każdy aspekt XIX-wiecznej Kanady. Nazwa Grip została zapożyczona z powieści historycznej Karola Dickensa „Barnaba Rudge” i towarzyszącego głównemu bohaterowi komicznego kruka o tym imieniu, zaś samo czasopismo wzorowane było na angielskim „Punchu”.

Źródła:

*agora.virtualmuseum.ca;
fact-
index.com;thecanadiane
ncyclopedia.com;
Bengough, John Wilson.
A Caricature History of
Canadian Politics: Events
from the Union of 1841,
as Illustrated by
Cartoons from "Grip",
and Various Other
Sources. Toronto: The
Grip Printing and
Publishing Co, 1886;
John A. Macdonald: The*

*Young Politician, the Old
Chieftain; aut. Donald
Grant Creighton, P. B.
Waite; archive.org*

Opublikowano w dniu 16.08.2017 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA